

Salarii decente pentru o viață demnă!

Deși salariile minime au crescut în ultimii 10 ani, munca salariată în România duce la sărăcie și migrație. Aparent, toate partidele sunt de acord cu creșterea acestora. Dar valorile propuse sunt total insuficiente. Dacă nu vom avea un salt al salariilor minime, tendințele se vor agrava, în special migrația externă, care compromite șansele oricărei dezvoltări economice solide. Țara se golește din cauza salariilor mici. A venit timpul să oprim acest exod!

Privim salariul minim din perspectiva lucrătorului din România care are de ales în fiecare zi dacă rămâne sau pleacă din țară, așa cum au făcut-o deja milioane de concetățeni. Luăm în considerare salariile minime nete, cele din care trebuie cumpărate mâncarea, hainele, medicamentele, din care se plătesc facturile și se susțin copiii la școală. Luăm în considerare situația din țările vecine care au economii asemănătoare, dar și pe aceea din Vestul Europei unde se emigrează.

Creșterea substanțială a salariului minim este necesară și posibilă, orice ar spune cei care profită de pe urma salariilor de mizerie. Efectele pozitive se vor vedea rapid. Mai puțini oameni care emigrează, trai mai decent pentru cei care rămân, consum mai mare, deci profituri suplimentare pentru firme și venituri mai mari pentru bugetul public.

Propunem un calendar de creștere a salariului minim pentru următorii 4 ani pentru a oferi o perspectivă clară și pozitivă lucrătorilor:

- Pentru anul 2023 - creștere la **3060** lei brut și **1807** lei net (**369** Euro).
- Pentru perioada 2024-2026 - creștere anuală a salariului minim cu **20%** pe an.
- Pentru anul 2026 - atingerea unui salariu net de aproximativ **5287** lei brut și **3092** lei net (**632** Euro), apropiat de media țărilor est-europene).

Stare de fapt

! Avem printre cele mai mici salarii minime din Uniunea Europeană.

	Brut 2021 (EUR)	Net 2021 (EUR)
România	517	309
Media est-europeană ¹ (fără România)	633	479
Media principalelor țări țintă ale migrației ²	1537	1267
Media europeană - UE - 27 (plus Marea Britanie)	967 (2020)	

! Avem cel mai mare număr de angajați cu salariul minim din cadrul Uniunii Europene - **29 %**, aproape 1 din 3 angajați (2021).

! Avem o inflație în creștere rapidă - Rata media anuală de **13,57 %** (2022) și **10,45%** (2023) (Proiecție BNR³). Efectele inflației sunt resimțite mai sever de către persoanele cu venituri mici.

! Există și suspiciuni rezonabile că o parte din salariile minime sunt însoțite de transferuri informale, nefiscalizate, nesigure.

¹ Țări incluse: Bulgaria, Cehia, Croația, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, Slovacia, Slovenia, Ungaria.

² Conform datelor oficiale acestea sunt cele șapte țări cu cei mai mulți lucrători români, cifrele neoficiale sunt cel mai probabil mai mari (Italia -1,137,728, Marea Britanie - 1,036,030, Germania - 844,535, Spania - 556,204, Franța - 150,000 - 200,000 (2019), Austria - 123,461, Belgia - 96,034 (2019)

³ Banca Națională a României, Proiecții BNR, 2022, Cod Uri: <https://www.bnr.ro/Proiectii-BNR-22694-mobile.aspx>

De ce avem atât de multe salarii minime și la un nivel foarte scăzut?

! Stabilirea nivelului salariului minim de către Guvern a mers în favoarea patronatelor și angajatorilor. Creșterile au existat, dar au fost nesemnificative. Guvernul s-a ascuns în spatele negocierilor tripartite cu patronatele și sindicatele și a uitat că responsabilitatea ultimă pentru bunăstarea cetățenilor îi aparține.

! Sindicalizarea și acoperirea cu contracte colective de muncă a scăzut dramatic în ultimii 15 ani din cauza politicilor și legislației anti-sindicale. Fără pârgurile legale de negociere colectivă, sindicatele nu au putut negocia în favoarea celor mai mulți angajați.

! **Salariu minim și puterea scăzută a sindicalismului = Sărăcie.** Chiar dacă creștem salariul minim, în lipsa unei acoperiri mari cu contracte colective de muncă, salariile vor rămâne scăzute și migrația va continua. Directiva europeană privind venitul minim adecvat cere statelor membre să atingă un nivel de minim **70%** din lucrători protejați prin contracte colective de muncă.

Consecințe

! **Avem cea mai mare rată a migrației din Uniunea Europeană** și suntem pe locul 17 la nivel global, cu peste **4 milioane** de cetățeni plecați din țară (Raportului privind Migrația Globală 2022, Organizația Internațională pentru Migrație).

! Avem și cea mai mare rată a sărăcie asociate muncii - **14.9 %** (2021)

! Bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale și de sănătate sunt private de resurse indispensabile.

Soluția Guvernului

Creșterea propusă de Ministerul Muncii, încă neagreată în cadrul coaliției, este pentru anul 2022/2023 la nivelul de **3000** de lei salariu minim brut. Salariul minim net va fi de aproximativ **1774⁴** lei, adică **362** de Euro.

Față de media salariilor est europene actuale - **479** Euro net, propunerea coaliției PNL-PSD-UDMR de 362 Euro este insuficientă, mai ales că și în aceste țări aceste salarii vor crește. Nici suma propusă de noi nu atinge acest nivel, dar prin propunerea noastră de calendar vizează convergența și atingerea nivelului cel mai târziu în 2025.

Deși valoarea va fi încă departe de salariile din țările de migrație, totuși va permite un trai mai bun în țară și va oferi o perspectivă de a rămâne în țară. Creșterile ar trebui să contribuie și la combatere efectelor inflației care lovește foarte dur persoanele și gospodăriile cu venituri mici.

Soluția Demos

Propunem crearea unui calendar de creștere a salariului minim pentru următorii 4 ani pentru a oferi o perspectivă clară și pozitivă lucrătorilor ⁵:

- Pentru anul 2023 - creștere la **3060** lei brut și **1807** lei net (**369** Euro).
- Pentru perioada 2024-2026 - creștere anuală a salariului minim cu **20%** pe an.
- Pentru anul 2026 - atingerea unui salariu net de aproximativ **3092** lei (aprox. **632** Euro, apropiat de media țărilor est-europene).

⁴ În comunicarea publică a Ministerului Muncii apare și o altă sumă rezultată din neimpozitarea a 200 de lei. Este însă o soluție nesigură și temporară.

⁵ Calculat în data de 09.11.2022, cu ajutorul site-ului: <http://www.calculator-salarii.ro/>. În acest calendar nu sunt luate în considerare schimbări ale structurii taxelor și impozitelor, și nici ratele de schimb diferite din anii viitori.

Calendar creștere salariu minim în Lei

Salariu	2022	2023 M. Muncii	2023	2024	2025	2026
Brut	2.550	3.000	3.060	3.672	4.406	5.287
Net	1.524	1.774	1.807	2.121	2.577	3.092

Calendar creștere salariu minim în Euro⁶

Salariu	2022	2023 M. Muncii	2023	2024	2025	2026
Brut	517	613	625	741	900	1080
Net	309	362	369	433	526	632

Soluții alternative

Creșterea salariului minim poate fi realizată și prin două mecanisme alternative: implementarea Directivei europene privind venitul minim decent sau prin legarea salariului minim de coșul de consum.

Directiva europeană privind venitul minim decent

Conform Directivei europene, Guvernul fiecărei țări poate alege drept reper minimal pentru stabilirea salariului minim, **50%** din salariul mediu sau **60%** din salariul median. În semestrul 1 din anul 2022, pe baza datelor oferite de INS, salariul mediu brut național este **6420** lei, iar salariul mediu brut este **3500** lei⁷. Problema

⁶ Conversia Lei - Euro este ține cont de rata de schimb valutar din noiembrie 2022 și sumele în euro prevăzute pot varia în funcție de aceasta.

⁷ Analiză Curs de Guvernare, România salariului mediu din economie, 9 octombrie 2022, Cod URL: <https://cursdeguvernare.ro/romania-salariului-mediu-media-n-brut-net-din-economie.html>

specifică României este că numărul foarte mare de salarii minime, o treime, duce în jos valoarea salariului median până la anularea efectelor Directivei. Raportarea la salariul mediu, pe care o susținem, aduce anumite creșteri - **3.210** lei salariu brut și **1.889** lei net. Acest nivel este mare decât nivelul discutat de Guvern și cel propus de noi dar pe termen mediu nu este de ajuns. Conform estimărilor nivelului salariului mediu realizate de către Comisia Națională de Prognoză, ar rezulta din aplicare formulei din Directivă, după transpunere și cel mai probabil începând cu anul 2024, cifrele de mai jos⁸.

Estimări	2022	2023	2024	2025	2026
Salariul mediu brut	6.120	6.789	7.484	8.076	8.665
Salariul mediu net	3.801	4.235	4.686	5.071	5.451
Salariul minim brut	3.060	3.394	3.742	4.038	4.332
Salariul minim net	1.900	2.117	2.343	2.535	2.725

Odată aplicata aceasta formulă, salariul minim ar trebui să crească. Cu toate acestea, creșterea este insuficientă pentru că situația țării noastre cere soluții mai curajoase. Pentru anul 2026 salariul minim net propus de noi este mai mare cu 367 de lei, fiind mai apropiat de media est-europeană estimată și de un nivel decent de salarizare. Soluția noastră e parte dintr-o politică salarială care limitează sărăcia și migrația și încurajează creșterea economică sustenabilă.

Salariul minim și coșul de consum

Legarea salariului minim de coșul de consum este ignorată cu bună știință pentru că analizele

⁸Comisia Națională de Strategie și Prognoză, Proiecție principalilor indicatori macroeconomici 2022 - 2026, Prognoza de toamnă Octombrie 2022, Cod URL: <https://cnp.ro/wp-content/uploads/2022/10/Prognoza-de-T-OAMNA-2022-2026.pdf>

stabilesc sume care sunt considerate mult prea mari de către toate partidele. Problema principală este faptul ca valoarea coșului de consum crește, dar salariile nu țin pasul. Conform analizei FES/Syndex, **salariul minim în 2022 reprezintă doar 46% din valoarea coșului pentru un trai decent**, în scădere față de anii precedenți. O familie formată din doi adulți și doi copii au nevoie de **8.659** lei pe lună, conform aceleiași analize. Credem că este nevoie de o convergență între salariul minim și coșul de consum. Acest lucru poate fi realizat într-un orizont de 8-10 ani, doar dacă ne asumăm un calendar clar de creștere.

De ce nu ar trebui crescut salariul minim?

Există o mare susținere publică pentru creșterea salariului minim. Întrebați dacă salariul minim ar trebui să fie mai mare, **81,9 %** din respondenți s-au declarat total de acord.⁹

Cu toate acestea, creșterile au fost oprite de lobby-ul patronal. Argumentele publice folosite, și anume că creșterea salariului minim are efecte negative, sunt în mare măsură nefundamentate. O mare parte din aceste argumente sunt deconstruite în studiul FES *Salariul minim și traiul minim decent. De la mituri la oportunități*.¹⁰

Rezumând, creșterile salariilor minime NU duc la închiderea firmelor, la pierderi de locuri de muncă sau la creșterea inflației!

Adversarii creșterii pot invoca raportul dintre salariul minim și puterea de cumpărare, indicator

⁹ Bădescu, Gabriel, Gog, Sorin, Tufiș, Claudiu. 2022. Atitudini și valori de tip progresist în România. Friedrich Ebert Stiftung, București. p. 34, URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/bukarest/19247.pdf>

¹⁰ Guga, Ștefan. 2021. Salariul minim și traiul minim decent. De la mituri la oportunități. Friedrich Ebert Stiftung, București. p.16 - 43. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/bukarest/17786.pdf>

care măsoară costurile produselor și serviciilor. Dar se măsoară salariul minim brut, nu cel net. Cu salariul minim net, puterea de cumpărare în România scade semnificativ. Apoi, se discută de taxele și impozitele care merg către bugetul public și fondurile de asigurări sociale. Acestea se află în media regională, salariile însă, nu.

Ce este de făcut?

Sărăcia și migrația masivă sunt problemele noastre fundamentale ca țară. Nu putem aștepta să le rezolve Uniunea Europeană. Putem interveni pentru a preveni un dezastru prin creșterea salariului minim, conform unui calendar pe patru ani (și ulterior în creștere exponențială), racordat la reperiile economiilor est-europene și ale țărilor de migrație. Prin acest calendar dăm semnalul că societatea românească prețuiește munca și creează un viitor în țară cetățenilor ei.

Depinde de noi să realizăm acest lucru.

Ești plătit(ă) cu salariul minim?

Cunoști persoane plătite cu salariul minim?

Alătură-te campaniei noastre pentru salarii decente aici:

www.demos.org.ro